

фахівцях, здатних виховувати самостійну особистість. Це дозволить подолати домінування в сучасній сім'ї та дошкільному закладі практики надмірної опіки та контролю за діяльністю дітей 5-7 років. Натомість, має бути створене розвивальне освітнє середовище з наданням дітям старшого дошкільного віку права діяти самостійно, здійснювати власні вибори, приймати власні рішення у різних видах та умовах організації діяльності.

Таким чином, виховання самостійності у дітей дошкільного віку – складний і багатогранний процес, який потребує цілеспрямованої роботи. Її успішність залежить від усвідомлення дорослими (педагогами, батьками) важливості виховання означеної якості з дошкільного дитинства, знання шляхів її розвитку та умов, що сприяють становленню самостійності дитини.

Література

1. Гурина З.В. Психолого-педагогічні умови становлення самостійності у дітей раннього віку. – Рукопис. Дис.канд. психол. наук: 19.00.07. – Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ, 2007.
2. Кононко Е.Л. Я - сам / Е.Л. Кононко. – Київ : Радянська школа, 1983. – 96 с.
3. Люблинская А.А. Детская психология / А.А.Люблинская. – М. : Просвещение. – 1971. – 415 с.
4. Субботский Е.В. Ребенок открывает мир / Е.В.Субботский. – М., 1991 – С.73-74.
5. Удіна О.М. Проблема виховання самостійності дітей дошкільного віку: теоретичний аспект // Інститут проблем виховання : Збірник наукових праць. – Вип. 6, кн. I. – К., 2004.

УДК 373.31.06:316.614-057.874

Лукач Наталія Петрівна, магістр спеціальності
«Початкова освіта», Мукачівський державний університет
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Кобаль В. І

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Соціалізація підростаючого покоління відбувається під стихійним або цілеспрямованим впливом величезної кількості відповідних суспільних структур та інститутів, виховна роль яких по-різному виявляється на різних вікових стадіях цього процесу. Важливим виховним фактором є найближче соціальне оточення, в якому проходить життя і діяльність учня, тобто середовище у вузькому розумінні цього слова – сім'я, дитячий колектив, товариші, дорослі люди, з якими безпосередньо спілкуються школярі.

У практиці сучасних наукових досліджень проблему соціалізації особистості розглядають у двох напрямках: по-перше, формування особистості, яка засвоює національні традиції, звичаї, норми моралі свого народу і здатна виконувати функції громадянина держави; по-друге, формування особистості, яка використовує засвоєний соціальний досвід у своїй практичній діяльності як конкретне «Я».

У дослідженнях науковців ця проблема вирішується в кількох аспектах: філософському (Н.Т. Абрамова, В.В. Москаленко, В.Г. Нестеренко, Ю.В. Сичов); психологічному (Л.В. Бондаренко, І.С. Кон, Є.С. Кузьмін, В.С. Мухіна); педагогічному (Г.М. Андреева, Ю.В. Василькова, В.М. Іванов, Н.М. Лавриченко, А.В. Мудрик, І.П. Печеню); соціологічному (В.П. Андрущенко, В.М. Піча, П.А. Сорокін).

Соціально-психологічні аспекти соціалізації з урахуванням вікових особливостей характеризують у своїх дослідженнях Л.І. Божович, Л.С. Виготський, І.С. Кон, А.В. Петровський, Т.А. Рєпіна та ін. Пошуку гармонії розвитку дитини у природному та соціальному середовищі присвятив свою педагогічну діяльність В.О. Сухомлинський.

Навчальний процес тісно пов'язаний із виховним, адже навчання в школі це не лише здобуття елементарних знань, формування практичних умінь і навичок, а й самовиховання особистості, взаємодія з колективом, вміння вирішувати складні життєві ситуації, тобто формування загальних компетентностей, що є важливою умовою належної соціалізації особистості.

Саме у навчально-виховному процесі відбувається послідовне формування й розвиток усіх складових процесу самовдосконалення: від формування стійкого інтересу до навчання в початковій школі, умінь навчання й культури розумової праці в середній ланці до активної самостійної пізнавальної діяльності, потреби в самоосвіті в старших класах. А отже потреба у самопізнанні, ствердженні як особистості, самореалізації є домінуючою, що зумовлює поведінку школяра на певному віковому етапі. Але обов'язковою умовою при цьому є взаємодія з вчителем як суб'єктом навчально-виховного процесу. В свою чергу школяр не може бути пасивним спостерігачем свого власного розвитку, а має прагнути до реалізації своїх здібностей, що можливо лише за умови співпраці з вчителем, колективом та постійного прагнення до самоактуалізації.

З метою перевірки гіпотези про те, що шкільна соціалізація учнів початкових класів буде ефективною за умови забезпечення єдності навчання і виховання в стінах школи та сім'ї, нами було проведено констатуючий експеримент, яким було охоплено 85 учнів третього та четвертого класів, метою якого було визначення та аналіз впливу соціально-педагогічних умов навчально-виховного процесу школи на процес соціалізації молодших школярів.

Емпірико-діагностичний аналіз мав на меті дослідження особливостей впливу навчально-виховного процесу на соціалізацію молодшого школяра та вивченні взаємозалежності між навчально-виховним процесом та рівнем соціалізованості молодшого школяра.

Для вирішення поставлених завдань нами була запропонована програма дослідження, реалізація якої передбачає застосування методологічного комплексу, що включає емпіричні методи, а саме спостереження, діагностичні методи. Отримані дані були піддані статистичному аналізу з подальшою їх якісною інтерпретацією та змістовним узагальненням.

УДК 316.48-053.6

Ляшиченко Лілія Володимирівна, бакалавр спеціальності «Соціальна робота»,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Хлебик С.Р.

СОЦІАЛЬНО - ВИХОВНА РОБОТА З НЕПОВНОЛІТНИМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У КОНФЛІКТІ З ЗАКОНОМ : ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Високий рівень дитячої злочинності в Україні зумовлений соціально-економічним станом нашого суспільства: безробіття, невпевненість у завтрашньому дні, девальвація моральних цінностей та ін. Згубно діють на підростаюче покоління засоби масової інформації, розпалюючи ними інстинкти, які впроваджують у свідомість молодшої людини культ сили. Мільйонними тиражами виходять «комікси» – низькопробні «розважальні» твори, які на дві треті присвячені постійному та повторюваному зображенню різних вад, руйнувань. Провокують жорстокість і комп'ютерні ігри, оскільки гра в дечому усуває обмеження й робить жорстоку поведінку безпечною, без наслідків.

Частка правопорушень, вчинених підлітками, нині становить 10% від загальної кількості злочинів. До того ж, серйозну занепокоєність викликають такі факти, як зниження віку неповнолітніх правопорушників, зростання кількості тяжких злочинів, груповий характер злочинності серед цієї вікової категорії, підвищення коефіцієнту участі у злочинних діях молодих людей жіночої статі.

Проблема підліткової злочинності широко висвітлюється у науковій літературі. Більшість злочинів скоєні підлітками через брак виховання, цей факт підтверджує в дослідженнях, І. Васильківська, М. Ветров, які пов'язали підліткову злочинність із недоліками у сімейному вихованні. Дитина повинна не тільки розуміти, що добре, а що погано, але й орієнтуватися на позитивні вчинки батьків та інших дорослих.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>